

Реферат на тему: "Життєвий і творчий шлях Юрія Федьковича"

Юрій Федькович

РЕФЕРАТ

на тему:

"Життєвий і творчий шлях
Юрія Федьковича"

ВСТУП

Дослідження творчості Ю.Федьковича є цікавою і повчальною для сучасників.

В простих людях Федькович вбачав носіїв народної мудрості, високих принципів моралі, душевної краси, естетичної принадності.

Багато зусиль доклав Федькович, щоб поширити освіту серед трудящих. Він був шкільним інспектором, виступав за навчання в школі рідною мовою, склав "Буквар для господарських діток на Буковині". В ім'я "великої долі" народної змагався, працював, творив, долав неймовірні труднощі. Скільки гіркоти, болю в його словах: "Мені не до співання, коли треба самому і зготовити собі, і випрати, і ще і від ворогів огризатися"! Та без пісні не міг уже жити: "Я не писав би таки зовсім нічого, коби не тота моя натура. А то прийде на мене часом така година, що хоч чи не хоч, а мусиш писати!" І стелилися на папір гіркоті поетові думки про згорьованих трударів, про доблесть і відвагу народних месників. У Сторонці-Путилові Федькович завершив роботу над найбільшою своєю поемою "Дезертир", підготував другу збірку своїх поезій, що згодом вийшла трьома випусками в Коломиї (1867—1868 рр.), написав цілу низку чудових повістей і оповідань, пробував сили в жанрі драматургії, переклав "Слово о полку Ігоревім".

1. ДИТИНСТВО І ЮНІСТЬ ПИСЬМЕННИКА

Ю.Федькович народився 8 серпня 1834 року у селі Сторонці-Путилові, що розкинулося в мальовничій гористій частині Буковини. У вузькій долині шуміла річка Путилівка, на лівому березі якої, в тіні смерек, стояла батьківська оселя. "Федькович, — писав Денис Лукіянович, — прийшов на світ і зріс у гуцульських горах... Які ті гори чудові, може знати тільки той, хто їх бачив і побув у них. А хто в горах жив, той тужить за ними і не може їх забути, як рідної мами". Краса рідної землі назавжди увійшла в мистецький світ Федьковича, пронизала його твори: "Нема й нема кращого світа понад гуцульські гори. Небо над ними чисте, як дорогий камінь, смеречина зеленіє як в зимі, так літі, пташка не втихає, а хрещатий барвінок стелиться по шовкових травах, що цілу Буковину своїми запахами обвіяли".

Від старшої сестри Марії Юрій перейняв багато казок, пісень, історичних переказів. "Моя старша сестра, — згадуватиме він в автобіографії, — знала незраховані казки і пісні русько-народні (в нас дома, натурально, лиш по-руськи бесідувано), а же ми ся обоє так дуже любили, то я, хлопчиком бувши, раз у раз при ній ся забавляв і всі тоті

співанки і казки попережняв".

Навчався Ю. Федькович у приватного вчителя в сусідньому селі Киселиці, а пізніше в німецькій нижчій реальній школі у Чернівцях. Закінчити її не вдалося, бо над краєм прокотилося 1848 року селянське повстання, очолене Лук'яном Кобилицею. Діяльну участь у цьому антифеодальному русі брали брат Юрія Іван і мати. Після придушення повстання Іван, рятуючись від переслідувань, виїхав до Молдавії, а за ним подався "хліба собі глядіти" і чотирнадцятилітній Юрій. "Нашу хату, — згадував він, — зруйнували, наше господарство спустошили, сплюндрували. Неня утекли до зятя... а я пішов, світом блукаючи". Працював, заробляючи на шматок хліба, спочатку у землеміра, а потім в аптекаря, розширював свій кругозір самоосвітою, робив перші кроки на ниві поетичної творчості. Вірші писав німецькою мовою, бо вчився в німецькій школі, "знав тільки німецьких поетів і читав самі тільки німецькі книжки".

Антифеодальні виступи селянства, кривава сваволя цісарських властей, важка особиста доля породили в душі юнака ненависть до всякого насильства, сприяли формуванню його демократичних переконань.

У складі 41-го полку Федькович брав участь у поході до Італії під час австро-італо-французької війни 1859 року. Саме тоді, напередодні битви, він написав перший свій вірш українською мовою "Нічліг".

Після італійського походу Федькович прибув з частиною полку до Чернівців. Півторарічне перебування у цьому місті було надзвичайно важливим для формування літературно-естетичних поглядів письменника. Тут він познайомився і подружив з активним учасником революційних подій 1848 року у Відні, прогресивним німецьким поетом Ернстом Нейбауером.

Роль Нейбауера у становленні Федьковича як поета була досить значною. Сам Федькович захоплено писав про свого німецького друга: "Вернувши уже офіцером в літі 1859 року з Італії до Черновець, пізнавемся з любим німецьким черновецьким поетом, професором Нейбауером... тому-м прочитав мої німецькі думи, котрі-м ще в Молдові писав, а той ревний німецький поет так мене дуже полюбив, що я не лише вступ в його високочесний дім отримав, але він мені навіть раз сказав, що я в ліриці з кожним німецьким поетом мірятися можу... Но не мав я ще досі случаю тії поезії об'явити, бо не маю до того грошей, але скоро німецька часопись на Буковині оживе, то редактор Нейбауер мене вже наперед до удільствовання запросив, і при тій оказії буду міг не лише мої німецькі думи в світ пустити, але й німецький народ з чудесною народно-руською поезією обзнакомити, до чого мене Нейбауер, читаючи деякі мої німецькі переклади з руських народних дум, якнайдужче заохочує".

Нейбауер надав молодому письменнику велику моральну підтримку, вселив у нього віру в поетичне покликання, ввів буковинського митця в коло своїх знайомих, серед яких була й Емілія Марошані, в котру Федькович палко закохався. В домі Марошані відбулася зустріч Федьковича з А. Кобилянським, після якої поет по-новому глянув на свою творчість українською мовою 2.

Стати на шлях служіння українським словом трудовому народові допомогли

Федьковичу представники прогресивної молоді — А. Кобилянський, К. Горбаль, Д. Танячкевич. Вони познайомили письменника з творами української літератури, надсилали йому українські періодичні видання, заохочували писати рідною народною мовою. 1862 року у Львові вийшла збірка "Поезії Іосифа Федьковича", яка відразу здобула визнання читачів. "Його пісні, поміщені в тій книжці, — писав І. Франко, — розійшлися по всій Галичині, їх співали гімназійні ученики й міщани; вже в 1867 р. я чув деякі в Дрогобичі; інші держаться досі по різних полках в устах вояків".

У час виходу своєї першої збірки поезій Федькович перебував у глухому угорському містечку Кезді-Васаргелі. Він рвався "межи свої люди", щоб служити "гаряче улюбленому народові піснею і співом". У поета появляється бажання взяти до рук ліру чи кобзу і "ходити, співаючи цілим руським краєм". А понад усе в нього міцніє прагнення розірвати пута жовнірської неволі, відчутти себе вільною творчою особистістю, злитися з народом: "...Неволя! а я бажаю свободи, свободи, милий брате! Дай мені кавалок хліба сільського, дай мені свиту, а зараз скину свої золочені шати і буду хлопом, мужиком, але буду слобідним". Життя згодом розвіє ці примарні сподівання поета на волю. Та поки що він домагався свого.

1863 року Федькович вирвався нарешті з цісарської армії і повернувся до рідного села. Вдихав жадібно чисте гірське повітря, милувався Чорногорою, а серце кривавилося народним та власним горем. Щоб заробити на прожиття, письменнику довелося "до ціпа та до, коси" взятися. З листів видно, як йому було важко: "Я по надвір'ю, ба вожу гній, ба плоти пересипаю, а в хаті нема нічо, бо ненька день на ногах, а два в постелі, — дуже нездужають", "сіна нема, худібка пропадає, весна ся припоздила, верхами сніг у хлопа, пани за вівці днуть... податки страшні".

Смерть матері ще більш ускладнила становище поета. 24 січня 1864 року він писав у листі до Д. Танячкевича: "У суботу по Новому році поховав я свою неньку стареньку, ту мученицю-удову, а сам оставсь сиротою навіки... Аж тепер я знаю, як то люди плачуть!"

З простими людьми ділився Федькович своїм нещастям, знаходив у їхній мові розраду для себе. Не відрізнявся від них ні одягом, ні мовою, ні звичаями. Ось як він сам описував свій зовнішній вигляд: "...Волос довгий, вус підстрижений; у будень ходжу собі у постолах, у сивих гачах, в байбараці з голубими шнурами, в угорським капелюсі, а в неділю — в чоботях, в чирчикових гачах, в прошиванім сардаці, в кресаці з бляхов та з огальйоном, сорочка вишивана, а черес новий у 5 пряжок".

В простих людях Федькович вбачав носіїв народної мудрості, високих принципів моралі, душевної краси, естетичної принадності.

Цих людей, що хоч і бідно жили, але мали щире серце, Федькович всіляко захищав від панської сваволі. Він був їх оборонцем на судовому процесі з поміщиками за право користуватися лісами й пасовиськами. Дослідник творчості Федьковича Осип Маковей з цього приводу зауважив: "Люди ходили до нього, як бджоли, а він їм казав: "Грунта, ліси, полонини, що ви мали до 1848 р., ваші! Ви бороніться, тримайтеся, а я буду провадити процеси". Сучасники поета свідчать, що він мав великий вплив на гуцулів і

"що сказав мужикам, то було святе, радив розумно і багато доброго зробив громадам". Селяни обрали його війтом, висували на посла до крайового сейму.

Багато зусиль доклав Федькович, щоб поширити освіту серед трудящих. Він був шкільним інспектором, виступав за навчання в школі рідною мовою, склав "Буквар для господарських діток на Буковині". В ім'я "великої долі" народної змагався, працював, творив, долав неймовірні труднощі. Скільки гіркоти, болю в його словах: "Мені не до співання, коли треба самому і зготовити собі, і випрати, і ще і від ворогів огризатися"! Та без пісні не міг уже жити: "Я не писав би таки зовсім нічого, коби не тота моя натура. А то прийде на мене часом така година, що хоч чи не хоч, а мусиш писати!" І стелилися на папір гіркі поетові думки про згорьованих трударів, про доблесть і відвагу народних месників. У Сторонці-Путилові Федькович завершив роботу над найбільшою своєю поемою "Дезертир", підготував другу збірку своїх поезій, що згодом вийшла трьома випусками в Коломиї (1867—1868 рр.), написав цілу низку чудових повістей і оповідань, пробував сили в жанрі драматургії, переклав "Слово о полку Ігоревім".

Та життєва дорога письменника не була легкою. Буржуазні верховоди запросили його до Львова на посаду редактора просвітянських видань. Чотирнадцять "чорних" місяців (1872—1873) письменник змушений був тягти лямку каторжної роботи — писати різні моралізаторсько-церковні оповіді, релігійні псалми. Його творча ініціатива сковувалася, духовні і фізичні сили виснажувалися. "Федькович цілими днями сидів у кімнаті та й писав і майже ніхто його не бачив у Львові. Рідко коли, і то лиш вечорами, виходив з хати повечеряти поза домом", — пише Д. Лукіянович. — Ні, не знайшов спільної мови з буржуазними просвітянами письменник-демократ! Глибоко вражений несправедливістю, розчарований, він порвав з ними, 'повернувся до Сторонця-Путилова і до кінця життя поніс у серці огиду до "самозванців-демагогів, що ... об народнім гаразді бідкались, а преціля з того народу шкуру драли..." Знову і знову Федькович переконувався, що "лиш в простім стані добре серце, гонор, поезію найти можна, а інде? — рідко або ніколи".

Приглушена у Львові творча іскра ще раз спалахнула у Путилові: поет підготував збірку "Дикі думи". Все частіше він звертав погляд у бік Наддніпрянської України, мріяв надрукувати там твори. І слава про буковинського співця докотилася до берегів старого Дніпра-Славутича. 1876 року в Києві вийшли у світ "Повісті Осипа Федьковича". Слово Ю. Федьковича ставало надбанням всього українського народу, а упорядник збірки М. Драгоманов поставив його поряд з "найбільш любимими писателями" України. Проте постійні цькування, переслідування, грубі нападки реакційної преси підто-чували здоров'я Федьковича, розхитували його нервову систему, підривали творчі сили. В листі до М. Драгома-нова поет збуджено писав: "...Треба буде з Австрії утікати, аби криміналу спастися... Меч над шийов мені!!!"

В задушливій атмосфері гніту, не бачачи підтримки з боку буржуазної інтелігенції, письменник впав у відчай та зневіру і вирішив назавжди відійти від літературної діяльності. 1876 року він переїхав до Чернівець і на багато років замкнувся в чотирьох стінах своєї хати, усунувся від активного громадсько-культурного життя. Було йому

дуже важко, "велика тяж... серце давила" (С. Воробкевич). Часто роздумував над долею своїх віршів, що розгубилися десь по редакціях віденських, львівських, чернівецьких газет.

У листі до С. Воробкевича Федькович просив свого друга "вступитись за сими гуцульськими сиротами, хоть і дикими, але зате... оригінальними, бо спеціально гуцульськими". Боявся сам собі признатися, що жде, коли згадає про нього громадськість, покличе до себе, ще раз промовить такі надихаючі слова, з якими звернувся до нього у 1876 році С. Воробкевич: "...Загриміть нову пісню, щоб всі дрімучі душі стрепенулись і зі сну збудились, загриміть, мов той Черемош у скали, загудіть чорногірським вітром, а ціла Русь-сирота Вам повіки вдячна буде". Та крижану тишу не пробивав ніякий голос. Правда, в 1878 році з різким осудом буржуазних верховодів виступив І. Франко у статті "Критичні письма о галицькій інтелігенції". Саме їх він звинуватив у творчій депресії письменника.

На схилі життя Федькович відновив літературно-творчу діяльність. У 1885 році він став редактором газети "Буковина" і надав їй демократичного спрямування. На сторінках цієї газети від 16 травня 1886 року були надруковані такі знамениті рядки: "Ми мусимо раз і назавжди покинути наш смішний і для нас пагубний сепаратизм, ради котрого ми в закутку й відділено дотепер жили, як якась нова, себто якась "буковинська нація", і мусимо починати жити якоби одним духом і одним тілом з прочим руським народом".

1886 року в Чернівцях було відзначено 25-річчя літературної діяльності письменника. Подаючи звіт про ювілей, польська газета "Kurjer Lwowski" писала: "Захоплюючи сцену приготували ювіляру селяни Кіцманського повіту і Раранча. Найбільш несподівано, з власної ініціативи, прибули вони на це святкування, вийшли в зал з глибоким поклоном і вручили схвильованому поету подарунки: два великі калачі, стопку солі і кружок свіжого меду. Це гарне виявлення пошани було безперечно наймилішою нагородою співакові, а на присутніх зробило враження, яке не можна описати".

Дякуючи шанувальникам свого таланту за вітання, письменник обіцяв всі сили "принести на віттар матер Русі, на віттар людськості".

Останні роки життя Федьковича позначені напруженою працею. З-під пера поета вийшли оригінальні вірші "До ліри", "Наші старі", "На Новий рік", "До наших румунізаторів", нові редакції драматичних творів. Та важкі умови життя підірвали здоров'я письменника. Висловлюючи своє останнє бажання, Федькович писав: "Любляче серце і ніжні руки прошу посадити на гробі та навколо нього ялину, рожі і барвінок, щоб мило було спочити. В головах класти мені не хрест, а ялину! Хрестів у своєму житті я мав досить".

11 січня 1888 року навіки зтихло втомлене серце буковинського співця. Селяни-гуцули гірко оплакували "свого батька Федьковича". Д. Лукіянович на основі свідчень очевидців розповів, що під час похорону "якась удова з плачем пригорнулася до сирої землі і приповілася, що Федькович рятував її з дітьми. А треба знати, що він сам умер у

недостатках, у чужій хаті".

На смерть поета відгукнулася тогочасна преса. В одній з чернівецьких газет говорилося: "Це був великий талант, який... своєю силою найбільше спричинився до пробудження народного життя на Буковині. В особі Федьковича втратила не тільки Русь, але і все слов'янство, вся європейська література — одного з великих майстрів пера".

2. ОСНОВНІ РИСИ ЛІТЕРАТУРНОЇ ТВОРЧОСТІ Ю.ФЕДЬКОВИЧА

Федькович вважав себе "з роду простим мужиком". "Моя школа, — з гордістю заявляв він, — була Чорно-гора, а не львівська або віденська академія". Вказуючи на найтісніші зв'язки письменника з народом, І. Франко одночасно відзначав його вміння проникати безпосередньо "в самі глибокі тайники життя народного і людської душі".

Важливим джерелом поетичного натхнення Юрія Федьковича стала усна народна творчість. Письменник захоплено відгукувався, про музичну обдарованість українського народу: "Бо й справді, — писав він у передмові до німецьких перекладів українських пісень, — кожний парубок, кожне сільське дівча переливає свої почуття у пісні, з яких переважно віє найвища поезія... Чи не є це доказом, якими благородними, якими глибокими почуттями сповнений той народ?".

Пісня супроводжувала поета від раннього дитинства до останніх років життя. Про народнопісенну основу своєї творчості співець чітко сказав у вірші "На день добрий":

Бо мене мати ба й породила,
Де вірли воду пили,
Навчила мене ба й співаночок
Сто двадцять і чотири.
Бо мене мати ба й породила
У полі край Дунаю
Та й сказала ми: співай, синочку,
Та як соловій в гаю .

На думку Федьковича, поетичної майстерності можна домогтися, тільки припавши до багатющих скарбів усної народної творчості. Сам поет на зразок народних пісень, за їхніми мотивами, образами написав чимало оригінальних віршів. З цього приводу О. Романець справедливо відзначив: "...Свої перші вірші він (Федькович) почав складати ще тоді, коли й уяви не мав про існування українського письменства, ба навіть абетки української не знав. Як поет він народився з народної пісні.

Коли до інших поетів слова "співець", "співати" вживаються, як правило, у переносному значенні, то до раннього Федьковича їх треба застосовувати тільки в прямому. Бо ж він справді співав свої вірші, щоб розвіяти невимовну горе-тугу краян-буковинців, яких у складі 41 стрілецького полку австрійський уряд кинув у гори далекої Італії...".

Широко використовуючи фольклорний матеріал — пісні, казки, героїчні перекази, легенди, — Федькович засвоював принципи поетичної майстерності, оволодівав

прийомами типізації, утверджував у своїх творах народні погляди й ідеали. "Народна поезія, — підкреслює М. Пазяк, — навіювала його творам неповторну простоту і красу вислову, витонченість і грацію мови".

Заслугує на увагу фольклористична діяльність Федьковича. Письменник вважав святим обов'язком кожної людини, "що народність свою любить", збирати неоціненні фольклорні скарби. За час своєї творчої діяльності поет записував найрізноманітніші пісні, які об'єднував у жанрово-тематичні збірки. Найціннішою серед них є рукописна збірка "Найкращі співанки руського народу на Буковині. Зібрав О. Федькович". Більшість фольклористичного доробку поета опублікована у книжці "Народні пісні Буковини в записах Юрія Федьковича" (К-, "Музична Україна", 1968). Видаючи книжку, упорядники її писали: "Збірка дає змогу по-справжньому оцінити широчінь поетових зацікавлень, дозволяє зблизька побачити прекрасну і щедрю землю, яка зродила й наснажила його великий талант". Учителеві доцільно ознайомити учнів з цим виданням під час з'ясування джерел творчості Федьковича. Це матиме виховний вплив на учнів, заохотить і їх самих записувати народні пісні.

Слід підкреслити, що Федькович дуже багато зробив у справі популяризації української народної пісні. 1862 року він опублікував сім перекладів українських пісень німецькою мовою. В наступні роки він продовжував знайомити німецькомовних читачів з перлинами українського фольклору.

Федькович вважав, що література має бути доступною широким народним колам, вона повинна допомагати простим людям долати соціальні перешкоди, сприяти зростанню свідомості трудящих. Його завітним бажанням було:

Аби наша піснь і слава

Повік гомоніла

І нас далі загрівала,

Як доси нас гріла!

Могутній вплив на розквіт музи Федьковича мала попередня українська література. Учні пригадують, що на західноукраїнських землях ще в 30-ті роки XIX ст. розгорнули діяльність члени "Руської трійці" — М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький. Та реакція намагалася придушити національно-культурне відродження. Посилювалось переслідування прогресивних діячів, були заборонені книжки народною мовою, навчання в школах велось тільки по-німецьки і по-польськи. Чорні хмари реакції оповили духовне життя західноукраїнських трудящих. Однак з Наддніпрянської України, з Росії уже пробивало темряву ночі проміння нової української літератури, що так щедро засяло у творчості Котляревського, Квітки-Основ'яненка і особливо Шевченка та Марка Вовчка.

"...Якби не повіяло з України, — пише М. Нечиталюк, — якби не донеслись звідти нові звуки, не долетіло на крилах альманахів і книг народне слово українських письменників, надихане новими демократичними ідеями, не знати, доки ще тривав би після конфіскації "Русалки Дністрової" летаргічний сон західноукраїнської громадськості, і коли настав би день національного пробудження, і коли заграв би на

своїй чарівній лірі Федькович".

Вперше з творами наддніпрянських письменників Федькович познайомився у 1859 році. Велике враження справили на нього твори Шевченка, Квітки-Основ'яненка, Марка Вовчка: "Нема в нас сонця, як Тарас, нема місяця, як Квітка, нема зіроньки, як наша Марковичка", — захоплено писав Федькович в листі до Д. Танячкевича. Одночасно поет критично поставився до писань П. Куліша: "...Я его не можу читати... скоро зачну го читати, то якось мені, гей бих під шрубами був, — усе мені на гадку набивається, що Куліш дуже учений, але не знає ще серце свого народу".

Звідси випливає, що Федькович важливими критеріями цінності художніх творів вважав їх демократизм, ідейність, народність. Саме тому буковинський співець поставився з таким пієтизмом до творчості Тараса Шевченка. Великий Кобзар став для нього духовним — поводитирем, літературним учителем, що відкрив усьому світові красу українського поетичного слова. У нього вчився Федькович громадянської мужності, полум'яного патріотизму, тонкощів поетичної майстерності. Своє ставлення до Шевченка та інших творців нової української літератури Федькович висловив у листі до К. Горбала: "Нема у вас там у якій книгарні Шевченкові діла купити або хоть "Марусеньку"? Ей, тото ж би я рад та ще рад! Гину, братчику, за Українов..."

Твори Шевченка Федькович використовував для пробудження, соціальної і національної свідомості жовнірів: "За мнов і наші каптали та й інші жовніри роєм: ...батечку наш, ану прочитайте нам дещо з "Кобзаря або про "Марусю". Я читаю, а они плачуть..."

В оповіданні "Кобзар і жовняри" Федькович показав, як на творах Шевченка жовніри вчилися грамоти, а потім зачитувалися ними, передавали із рук до рук: "А що вже з моїм "Кобзарем" та з Марком Вовчком подіялось, то й не сказати. Як стали їх, знаєте, возити варта від варти, касарня від касарні, від одного "письменного"

до другого, то тільки цумаття я вже достав, а не книжки..."

З "Кобзаря" багато собі дечого повиписували наші "письменні", а багато дечого повиучувались і напам'ять".

На авторитет Шевченка покликався Федькович, коли викривав тодішню реакційну літературу: "Шевченко, батько наш Шевченко! уже се слово саме є таке чудотворне, що нічо не треба, лиш горечі, аби літерацькі наші узурпати, що гей тоті рапаві жаби по Галичині сегодне крікають, тудя позалізали, де їм бог судив бути: у болото. Шевченко, соловію! хто сріберного твого голосочку раз чув, чи може той жабиного крікоту дожити?"

Учитель підкреслить, що під впливом творів Шевченка Федькович утверджувався на передових суспільно-політичних і естетичних позиціях, проймався вірою в доцільність літературної діяльності, ставив у своїх творах важливі громадські проблеми, намагався робити ту саму справу на Буковині, яку здійснив Шевченко на Наддніпрянській Україні. Тому-то і назвали Федьковича заслужено буковинським Кобзарем.

Важливу роль в утвердженні Федьковича на позиціях реалізму, у звільненні від

впливів німецької ідеалістичної естетики відіграла передова російська література. Письменник був обізнаний з творами Пушкіна, Лермонтова, Гоголя, просив надсилати йому їх книжки. Своєрідною переробкою балади Пушкіна "Черная шаль" є поезія Федьковича "Туркиня".

Літературний кругозір Юрія Федьковича був досить широкий. Письменник не раз згадував імена польських поетів Міцкевича і Словацького, чеського просвітителя Шафарика, захоплювався творчістю Шекспіра, Гете, Шіллера. До окремих своїх поезій Федькович використовував як епіграфи рядки з творів Гейне, Бюргера, Нейбауера, за мотивами поезії Гете "Міньйона" написав патріотичний вірш "Русь"; у ряді поезій Федьковича відчутні ремінісценції з творів Гейне, Шіллера, Платена, Рюккерта.

Федькович одним з перших в українській літературі перекладав німецьку класику ("Лісовий цар" Гете, "Полонинський стрілець" Шіллера, "Лорелея" Гейне, "Проклін співця" Уланда тощо). Особливо він цікавився творчістю геніального англійського драматурга Шекспіра, перекладав його п'єси ("Гамлет", "Макбет"). Великої популярності набула у свій час вільна переробка Федьковичем під назвою "Як козам роги виправляють" комедії Шекспіра "Приборкання непокірної".

Дбаючи про розвиток літератури для дітей, Федькович дав майстерні переклади та переробки казок братів Грімм ("Пастушка гусей", "Тернова рожечка", "Хоробрий кравчик") і Гауфа ("Розповідь про малого Мука") тощо. "Перекладацька діяльність Федьковича була цінним внеском до скарбниці української літератури. Його переклади збагачували тематику, жанри, а головне — залучали широкі читацькі кола до ознайомлення із поетичним надбанням інших народів".

ВИСНОВОК

Багато зусиль доклав Федькович, щоб поширити освіту серед трудящих. Він був шкільним інспектором, виступав за навчання в школі рідною мовою, склав "Буквар для господарських діток на Буковині". В ім'я "великої долі" народної змагався, працював, творив, долав неймовірні труднощі. Скільки гіркоти, болю в його словах: "Мені не до співання, коли треба самому і зготовити собі, і випрати, і ще і від ворогів огризатися"! Та без пісні не міг уже жити: "Я не писав би таки зовсім нічого, коби не тота моя натура. А то прийде на мене часом така година, що хоч чи не хоч, а мусиш писати!" І стелилися на папір гіркі поетові думки про згорьованих трударів, про доблесть і відвагу народних месників. У Сторонці-Путилові Федькович завершив роботу над найбільшою своєю поемою "Дезертир", підготував другу збірку своїх поезій, що згодом вийшла трьома випусками в Коломиї (1867—1868 рр.), написав цілу низку чудових повістей і оповідань, пробував сили в жанрі драматургії, переклав "Слово о полку Ігоревім".

Приглушена у Львові творча іскра ще раз спалахнула у Путилові: поет підготував збірку "Дикі думи". Все частіше він звертав погляд у бік Наддніпрянської України, мріяв надрукувати там твори. І слава про буковинського співця докотилася до берегів старого Дніпра-Славутича. 1876 року в Києві вийшли у світ "Повісті Осипа Федьковича".

Слово Ю. Федьковича ставало надбанням всього українського народу, а упорядник

збірки М. Драгоманов поставив його поряд з "найбільш любимими писателями" України. Проте постійні цькування, переслідування, грубі нападки реакційної преси підто-чували здоров'я Федьковича, розхитували його нервову систему, підривали творчі сили. В листі до М. Драгома-нова поет збуджено писав: "...Треба буде з Австрії утікати, аби криміналу спастися... Меч над шийов мені!!!"

На схилі життя Федькович відновив літературно-творчу діяльність. У 1885 році він став редактором газети "Буковина" і надав їй демократичного спрямування. На сторінках цієї газети від 16 травня 1886 року були надруковані такі знамениті рядки: "Ми мусимо раз і назавжди покинути наш смішний і для нас пагубний сепаратизм, ради котрого ми в закутку й відділено дотепер жили, як якась нова, себто якась "буковинська нація", і мусимо починати жити якоби одним духом і одним тілом з прочим руським народом".

Останні роки життя Федьковича позначені напруженою працею. З-під пера поета вийшли оригінальні вірші "До ліри", "Наші старі", "На Новий рік", "До наших румунізаторів", нові редакції драматичних творів. Та важкі умови життя підірвали здоров'я письменника. Висловлюючи своє останнє бажання, Федькович писав: "Любляче серце і ніжні руки прошу посадити на гробі та навколо нього ялину, рожі і барвінок, щоб мило було спочити. В головах класти мені не хрест, а ялину! Хрестів у своєму житті я мав досить".

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Літературна енциклопедія. – К., 1986.
2. Хрестоматія української літератори. – К., 2000.
3. Ящук І.С. Юрій Федькович: цікаві сторінки творчості. – Чернівці, 1994.
4. Ю.Федькович. Вибрані твори. – К., 1983.